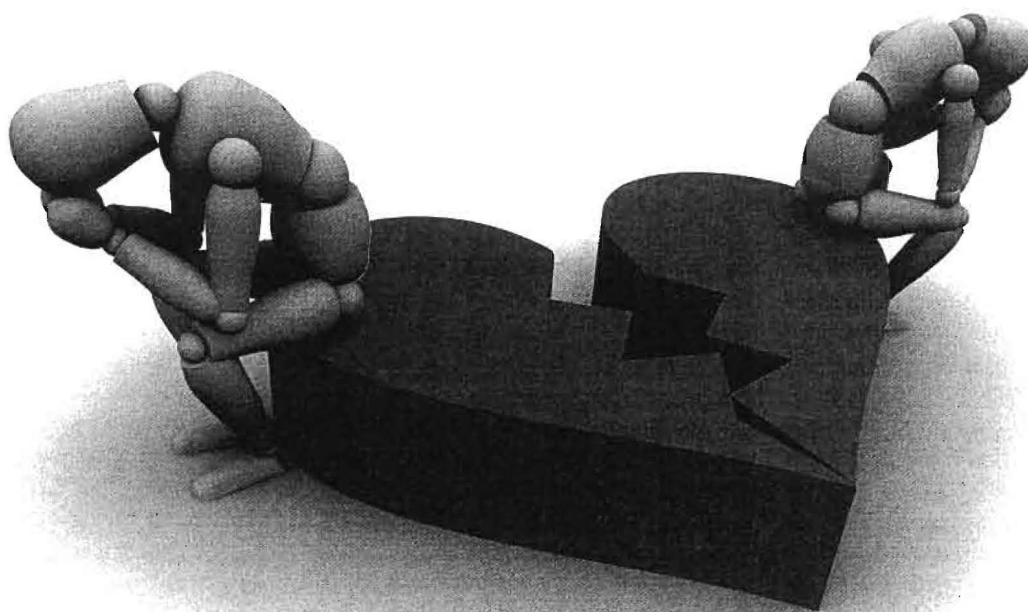

13 FINANCIËLE VALKUILEN BIJ ECHTSCHIEDING

Niet zelden krijgen de emoties bij echtscheidingen de overhand. Hierdoor dreigen droge en nuchtere financiële feiten nogal eens uit beeld te raken. Hoe lastig het soms ook is, neem tijdig uw maatregelen om te voorkomen dat u in zelfgegraven valkuilen stapt.

1 De huwelijkse voorwaarden hoeven we niet uit te voeren want we houden toch van elkaar?

Bij het aangaan van een huwelijk staat de liefde voorop. Vlak voor uw huwelijk maakte u bij de notaris wel die huwelijkse voorwaarden, maar daar heeft u tijdens het huwelijk nooit meer naar gekeken, laat staan dat u ze daadwerkelijk heeft uitgevoerd. Geen probleem.

Totdat de liefde over is en uw huwelijk op de klippen loopt. Dan moeten de huwelijkse voorwaarden alsnog uitgevoerd worden. Het kan aanleiding zijn tot een lange strijd die feitelijk onnodige is. Als u huwelijkse voorwaarden maakt, voer ze dan met enige regelmaat uit. Afspraken nakomen als je vriendjes bent, gaat namelijk een stuk makkelijker. En wordt een stuk duurder op het moment dat u tegenover elkaar staat in een echtscheidingsprocedure.

2 We hoeven alleen maar de afgelopen drie jaren te verrekenen

In veel huwelijkse voorwaarden komt nog een zogenoemd 'vervalbeding' voor. Als u nooit uw inkomsten verrekent, moet zo'n vervalbeding er voor zorgen dat u dat maar met een beperkte terugwerkende kracht alsnog moet doen, bijvoorbeeld drie jaar. Wat veel mensen niet weten is dat je door een

uitspraak van de Hoge Raad uit 1996 tegenwoordig geen beroep meer kunt doen op dit vervalbeding. Er moet dus altijd verrekend worden over de gehele huwelijkse periode. Kortom, hoe langer u getrouwd bent, hoe meer een periodiek verrekenbeding gaat lijken op een gemeenschap van goederen. Wilt u dit voorkomen, dan moet u de huwelijkse voorwaarden regelmatig uitvoeren (zie punt 1).

3 Ik heb bij echtscheiding geen financieel advies nodig

Een echtscheiding gaat, naast de kinderen en emotie, altijd over geld: geld dat verdeeld, verrekend of verevend moet worden. Hierbij wilt u natuurlijk niet dat uiteindelijk de Belastingdienst de lachende derde wordt. De fiscus heeft namelijk het recht om het echtscheidingsconvenant ter inzage op te vragen. Zorg daarom voor een goed en onderbouwd financieel hoofdstuk in uw echtscheidingsconvenant. U heeft daarbij een gezamenlijk belang, want u kunt nog zo graag willen dat uw ex zo min mogelijk krijgt, uiteindelijk kan dit een peperdure oplossing blijken te zijn als de verdeling fiscale onzuiverheden bevat. Het is daarom altijd verstandig om, naast uw advocaat, ook een financieel adviseur in te schakelen. Die kan wat advocaten vaak niet kunnen: uw echtscheiding financieel en fiscaal zo optimaal mogelijk afwikkelen.

4 Jij de woning? Dan betaal ik geen alimentatie!

Als de woning gemeenschappelijk eigendom is, moet u de overwaarde delen. Als u nu samen overeenkomt dat één van u beiden de woning met de hele overwaarde houdt, waartegenover de ander geen alimentatie hoeft te betalen, dan heeft de fiscus het recht alsnog de helft van de overwaarde te belasten met maximaal 52 procent, omdat de fiscus zo'n handeling ziet als afkoop van alimentatie. Netto vermogen kan nu eenmaal niet verrekend worden met bruto alimentatie.

5 Je mag in het huis blijven wonen zolang je wilt

De eigen woning is ook in fiscale zin een eigen woning als deze woning daadwerkelijk als hoofdverblijf gebruikt wordt. Degene die de woning vanwege de echtscheiding verlaat, heeft dus formeel geen eigen woning meer omdat het diens hoofdverblijf niet meer is. Toch mag de vertrekkende gezamenlijke woning fiscaal als eigen woning blijven behandelen tot twee jaar (24 maanden) na vertrek. Het grote voordeel hiervan is dat gedurende deze twee jaar de hypotheekrente nog aftrekbaar blijft. Maar als binnen deze tweejaarsperiode de woning niet is geleverd aan degene die er is blijven wonen, verhuist de eigendom van degene die de woning heeft verlaten automatisch naar box 3 met als gevolg dat de rente niet langer meer aftrekbaar is en diens aandeel in de (over)waarde van de woning belast wordt met vermogensrendementsheffing. In verreweg de meeste gevallen is de woning gezamenlijk eigendom. Is dat bij u het geval, dan moet de eigen woning gedurende de tweejaarsperiode op een specifieke manier opgegeven worden in de IB-aangifte (iets dat overigens vrijwel nooit correct wordt gedaan!). Degene die in de gemeenschappelijke woning is blijven wonen, geeft zijn deel van het eigenwoningforfait op als 'eigen' eigenwoningforfait. Het andere deel wordt opgegeven als 'ontvangen alimentatie'. Degene die de woning heeft verlaten geeft zijn deel van het eigenwoningforfait op, maar mag deze ook weer aftrekken als 'betaalde alimentatie'. Voor de vertrekkende verloopt het eigenwoningforfait dus budgettair neutraal, voor degene die er is blijven wonen wordt het eigenwoningforfait — dat immers door de 'blijver' volledig moet worden bijgeteld omdat het woongenot van de woning volledig is — voor 100 procent belast. De renteaftrek kunt u verdelen in uw aangifte. U kunt echter ook overeenkomen dat één van u beiden twee jaar lang de volledige rente betaalt, maar pas op: dit kan als een vorm van alimentatie worden beschouwd. Kortom, de toerekening van de kosten voor de

eigen woning is maatwerk en vereist zorgvuldige onderlinge afspraken.

6 Wij zijn wel gezamenlijk eigenaar, maar ik houd de overwaarde

Als de eigendom van de woning gemeenschappelijk is, moet u de overwaarde samen delen. Doet u dit niet, dan kan de fiscus zich op het standpunt stellen dat hier sprake is van een belaste schenking. Dat hoeft u niet te belletten samen te besluiten de overwaarde scheef — dus ongelijk — te verdelen. Neem dan in het echtscheidingsconvenant op dat deze schenking beoogd is, dan kan ze in ieder geval tegen het lage (echtgenoten)tarief worden afgewikkeld. Zelfs al bent u formeel, door de echtscheiding, geen echtgenoten meer van elkaar.

7 De aandelen in mijn BV zijn ook van mij

Als de dga in gemeenschap van goederen is gehuwd, gaat de helft van het economisch belang van zijn aandelen over op zijn echtgeno(o)t(e). Dat werkt natuurlijk niet bij een echtscheiding. In zo'n situatie moeten de aandelen na de echtscheiding door de echtgeno(o)t(e) aan de dga worden geleverd en krijgt de echtgeno(o)t(e) zijn of haar aandeel in de waarde. Zo'n toedeling wordt fiscaal in principe niet behandeld als een vervreemding: er wordt geen belasting over deze transactie geheven als de verdeling binnen twee jaar na de echtscheiding plaatsvindt via de notaris.

8 Het is mijn goodwill, niet die van jou, dus krijg je niets

Bij de verkoop van een onderneming wordt soms 'goodwill' betaald. In hoeverre deze goodwill ook bij echtscheiding een rol speelt, is afhankelijk van de vraag of deze goodwill al dan niet aan de ondernemer zelf verbonden is. Ofwel: is de goodwill persoonlijk of zakelijk. Als het bestaansrecht van de onderneming in grote mate afhankelijk is van de inbreng van de ondernemer zelf, is sprake van 'persoonlijke

goodwill'. Met andere woorden: zonder de ondernemer is er geen goodwill. Als de goodwill te realiseren is als zelfstandige waarde, dus zonder de betrokkenheid van de ondernemer, is sprake van 'zakelijke goodwill'. Bij persoonlijke goodwill speelt deze geen rol bij de echtscheiding en komt niet voor verdeling in aanmerking. Kan de onderneming goodwill realiseren zelfs als de ondernemer niet meer bij de onderneming is betrokken, dan komt deze als 'zakelijke goodwill' wel voor verdeling in aanmerking.

9 Als ik dood ga, krijg jij nabestaandenpensioen in plaats van alimentatie

De meest toegepaste vorm van pensioendeling is 'verevening'. Dat wil zeggen dat u het ouderdompensioen dat u tijdens het huwelijk heeft opgebouwd gelijk verdeelt. Het opgebouwde nabestaandenpensioen, tot de datum van echtscheiding, blijft dan gereserveerd voor de langstlevende van u beiden. Dit kan van belang zijn als één van u beiden afhankelijk is van alimentatie. Door overlijden van de alimentatieplichtige vervalt immers de alimentatie en moet het nabestaandenpensioen dit opvangen. Vrijwel alle pensioenfondsen verzekeren tegenwoordig het nabestaandenpensioen op risicobasis, dat wil zeggen dat u geen nabestaandenpensioen opbouwt. Bij scheiding is er dan geen nabestaandenpensioen gereserveerd en dan gaat het mis. Het is daarom van belang om hier tijdens het echtscheidingsproces aandacht aan te besteden. Vraag dus altijd een opgave bij echtscheiding aan uw pensioenverzekeraar. Als er onvoldoende nabestaandenpensioen is opgebouwd, kunt u een voorziening voor het wegvallen van alimentatie treffen, bijvoorbeeld door een overlijdensrisicoverzekering aan te gaan.

Heeft u gewoon nabestaandenpensioen opgebouwd en gaat u scheiden met uw pensioendatum in zicht? Dan kan het voor u en uw ex aantrekkelijk zijn het pensioen te

converteren: het opgebouwde nabestaandenpensioen wordt dan omgezet in een hoger ouderdompensioen voor u beiden. Het risico van voortijdig overlijden kunt u opvangen door een lineair afnemend legaat in het testament. Het spreekt voor zich dat dit een goede vertrouwensband tussen u en uw ex vereist, omdat u theoretisch uw testament tussentijds weer zou kunnen wijzigen.

10 Jij het spaargeld, ik de lijfrente

Het in een lijfrentepolis opgebouwde kapitaal is bruto (u heeft de premies immers kunnen aftrekken van uw belastbaar inkomen). Te zoner tijd zult u met het opgebouwde bedrag een lijfrente aankopen, waarvan de termijnen belast zijn met inkomstenbelasting. Als u de lijfrenteverzekering echter vóór de afloopdatum verrekent met netto vermogen, ziet de fiscus daar een afkoop in. Afgezien van het feit dat hier sprake is van verrekening van netto vermogen met een bruto inkomensvoorziening, wat nu eenmaal niet kan, is de afkoop van een lijfrente vóór de einddatum fiscaal gezien een verboden handeling, die belast kan worden met maximaal 52 procent inkomstenbelasting. Daarnaast mag de fiscus in de meeste gevallen nog 20 procent revisierente heffen (een soort boeterente). Een lijfrente die deel uitmaakt van een gemeenschap kan alleen zonder fiscale ruis blijven als deze zodanig gesplitst wordt dat er twee gelijke delen voor ieder van u overblijven. Onder het motto: 'Jij het pensioen, ik de lijfrente' mag de lijfrente overigens wel verrekend worden met pensioen. Dat is immers ook bruto.

11 De declaratie betalen we samen

Het klinkt zo eerlijk en dat is het ook. Toch kunt u geld besparen door de declaratie voor uw echtscheiding te laten splitsen in de kosten voor het verkrijgen van partneralimentatie en de overige kosten voor de echtscheiding. De kosten voor het tot stand brengen van partne-

ralimentatie zijn namelijk alléén aftrekbaar voor degene die deze alimentatie gaat ontvangen.

12 Co-ouderschap prima, maar ik wil de kinderen op mijn adres ingeschreven hebben

Het zijn vaak emotionele beweegredenen die ertoe leiden dat de kinderen bij de ene ouder worden ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie. Maar juist bij co-ouderschap is het financieel voordelig de kinderen op twee adressen in te schrijven. U ontvangt dan beiden de 'alleenstaande-ouderkorting' voor kinderen tot 27 jaar en nog extra korting voor kinderen tot 16 jaar, hetgeen u beiden een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. Naast deze heffingskorting is er ook nog de 'inkomensafhankelijke combinatiekorting' als uw kind jonger is dan 12 jaar en u inkomen uit arbeid of onderneming heeft. Deze twee heffingskortingen tezamen kunnen u een belastingbesparing opleveren tot wel 4.300 euro per jaar.

Lees ook het artikel 'Benut u alle heffingskortingen?' p.12-15

13 Zullen we de kinderbijslag verdelen?

Natuurlijk kunt u de kinderbijslag verdelen. Maar als één van u beiden aantoonbaar de kinderen in belangrijke mate te onderhouden — dat wil zeggen dat u minimaal 138 euro per maand per kind betaalt — en u ziet in het echtscheidingsconvenant af van kinderbijslag, dan heeft u recht op aftrek vanwege buitengewone uitgaven voor kinderen jonger dan 30 jaar. Dit kan u een behoorlijke belastingbesparing opleveren. Overigens is de aftrek afhankelijk van de leeftijd van uw kind. Voor kinderen tot 6 jaar mag u 1.160 euro aftrekken en de aftrek loopt op tot maximaal 1.640 euro als uw kind tussen de 12 en de 18 jaar oud is.

mevr. G.J.B. Tuinema FFP is belastingconsulent, financieel planner en mediator in Overveen (www.tuinema.nl)